

værdi overfor Statskassen. Derigennem er Karakteren af de Husmandsbrug, der oprettes i Henhold til denne Lov, angiven, og i Forbindelse dermed staa saa Størrelsen af den Sum, som ved § 11 stilles til Disposition for de i Loven omhandlede Laan. Derved bestemmes Antallet af de Brug, der efter den fastsatte Laanæværdi kunne etableres i Henhold til denne Lov. I Regeringsforslaget var det jo bestemt, at kun i Egne med særlig høje Jordpriser maatte Ejendommenes Laanæværdi overfor Statskassen overstige 6,000 Kr., og den samlede Laanesum var i § 11 fastsat til $3\frac{1}{2}$ Mill. Kr. Ved Folketingets Forhandling blev imidlertid de 6,000 Kr. forhøjede til 7,000 Kr. med 8,000 Kr. som absolut Maksimum, og samtidig dermed blev den samlede Laanesum forhøjet fra $3\frac{1}{2}$ Million til 4 Mill. Kr. Ved første Øjekast ser det derefter ud, som om Virkningen af denne Ændring i Folketinget var den, at der skulde kunne oprettes større, men færre Husmandsbrug end efter Regeringens Forslag. Dette forholder sig imidlertid ikke saaledes. I Virkeligheden er Forholdet dette, at en Forhøjelse af Laanæværdien fra 6,000 til 7,000 Kr., altsaa med $\frac{1}{6}$, svarer meget godt til en Forhøjelse af den samlede Laanesum fra $3\frac{1}{2}$ Million til 4 Millioner, altsaa tilsyneladende med $\frac{1}{7}$. Thi det maa vel erindres, at der i Folketinget er indført en § 12, der aabner Adgang for Lejehuse med Jord til at erhverves som Husmandsbrug, saaledes at der paa denne Konto kan anvendes 250,000 Kr., hvorved den samlede Laanesum forøges ikke fra $3\frac{1}{2}$ til 4 Mill. Kr., men fra $3\frac{1}{2}$ til $4\frac{1}{4}$ Mill. Kr., altsaa i Virkeligheden forhøjes med omtrent $\frac{1}{6}$, medens Laanæværdien jo kun er hævet med $\frac{1}{6}$. Ret beset er den egentlig hævet i et mindre Forhold end her angivet. Sagen er nemlig den, at ved den gældende Ordning er der en stor Bevægelsesfrihed for den højtærede Landbrugsminister. Som den højtærede Minister udtalte, er denne Bevægelsesfrihed benyttet saaledes, at man for fynske Husmandsbrug er gaaet 40 pCt. op over den normerede, nugældende Laanæværdi af 5,000 Kr. Men ved Forslaget, saaledes som det nu foreligger affattet, er Maksimumsgrensen sat til 8,000 Kr. Bevægelsesfriheden er saaledes begrænset fra 7,000 Kr. op til 8,000 Kr., altsaa i Virkeligheden til kun 14 à 15 pCt. ud over den normerede Laanæværdi. Dette peger i Retning af, at Størrelsen af de enkelte Jordbrug i de gode Egne ikke vil blive saa særlig

meget forøget, og taler altsaa for, at der efter denne nu foretagne Ændring vil kunne etableres ikke blot større, men ogsaa flere Husmandsbrug end efter Regeringsforslaget, og det saa meget mere, som Betænkningen udtrykkeligt fremhæver et af Landbrugsministeren tiltraadt Ønske om, at saadanne Ansøgere, der kun raade over en noget mindre, men ved eget Arbejde opsparet Kapital, og som ønske at komme i Besiddelse af Husmandsbrug til en Værdi, der ligger under den normerede Laanæværdi, bør — under i øvrigt lige Vilkaar — foretrækkes for dem, der have deres Midler ved Ary eller Gave. Jeg hilser denne Udtalelse med megen Tilfredshed, thi jeg oppfatter den som en uskendelig Advarsel imod af lutter Iver efter at etablere større Husmandsbrug at tilsidesætte eller forbigaa de Ansøgere, som paa Grund af de mindre rigelige selverhvervede og sammensparede Midler attraa Husmandsbrug, hvis Værdi ligger under den normerede Laanæværdi.

De i Folketinget indførte Ændringer i Laanæværdiens Størrelse fremtræde som Udslag af en Tendens til at gøre Husmandsbrugene større, gøre dem til, hvad man betegner som selvstændige Husmandsbrug, hvis Indhavere i alt væsentligt skulle kunne leve af, hvad Bedriften yder dem. I saa Henseende har man holdt sig for Øje det Ønske, der i sin Tid blev udtalt af Landarbejderforbundet, og som gik ud paa, at Husmandsbrug burde være saa store, at de betingede Holdet af 1 Hest og 3 Køer, altsaa vel med et Jordtilliggende af 6—8 Tønder Land middelgod Jord eller med et i tilsvarende Grad større Areal, naar Jordens Bonitet maatte ligge under Middelgodhed. Imod denne Tendens til at gøre Husmandsbrugene større, saaledes som denne foreligger formuleret ved de i § 7 indeholdte Bestemmelser, har den Partigruppe, jeg tilhører, intet principielt at indvende. Det kan ganske vist hævdes, som det ærede 7de Medlem for 2den Kreds (Piper) paapegede, at det er et ret betydeligt Spring opad i den normerede Laanæværdi, der nu foretages ved den her foreslaaede Revision af Loven. Ved den første Revision, i 1904, steg de oprindeligt normerede 4,000 Kr. til 5,000 Kr. Her gaa vi altsaa 2,000 Kr. i Vejret. Det maa imidlertid holdes for Øje, at en ikke uvæsentlig Del af denne Stigning absorberes af den Opgang i Priser, som siden da og navnlig i de senere Aar har fundet Sted baade for Jord og Bygninger. Hertil kommer i øvrigt ogsaa, at den absolutte